

відповідальності за ст. 173-2 КУпАП «Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування», то повторне її притягнення до кримінальної відповідальності за ст.126-1 КК України, як вчинення систематичних дій, на нашу думку, буде порушенням принципу «non bis in idem».

Список використаної літератури:

1. Бажанов М.И. Множественность преступлений в уголовном праве Украины. Харьков: Право, 2000. 128 с.
2. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі / за ред. М.І. Хавронюка. Київ: Ваїте, 2019. 288 с.
3. Вирок Овруцького районного суду Житомирської області від 08 травня 2019 року. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81587757>
4. Домашнє насильство: прояви та відповідальність – роз'яснює Ватутінський міський суд Черкаської області. URL: <https://court.gov.ua/press/general/656541/>
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
6. Case of Oliveira v. Switzerland, Judgment of 30 July 1998, App. no. 25711/94. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58210>
7. Дроздов О. М. Non bis in idem – європейський орієнтир для забезпечення сталості та єдності судової практики ВС / Право України. 2017. № 6. С. 110-132.

Ключові слова: Домашнє насильство, систематичність, систематичність домашнього насильства, non bis in idem.

Ключевые слова: Домашнее насилие, систематичность, систематичность домашнего насилия, non bis in idem.

Key words: Domestic violence, systematic nature, systematic nature of domestic violence, non bis in idem.

ТАВЛУЙ ОЛЕНА ВІКТОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ОХОРОНИ ДИТИНСТВА В УКРАЇНІ

Соціально-правовий захист дитинства є одним із основних показників розвитку суспільства, його благополуччя, цивілізованості та захищеності. Найвищий ступінь цього захисту – кримінально-правова охорона дитинства, яка забезпечує можливість застосування найсуворіших санкцій до осіб, які завдають істотної шкоди інтересам фізичного, психологічного, соціального, морального розвитку неповнолітніх, адже

посягання на ці правовідносини вирізняються підвищеною суспільною небезпекою.

Діти в силу свого фізичного, морального, психічного розвитку не можуть захистити свої права та інтереси належним чином, тому держава в особі її органів повинна здійснювати охорону дитинства, у тому числі кримінально-правовими засобами, що забезпечує можливість застосування найсуворіших санкцій до осіб, які завдають істотної шкоди інтересам фізичного, психологічного, соціального розвитку підростаючого покоління.

У разі вчинення подібних злочинів неповнолітньому завдається моральної, фізичної, майнової шкоди, ставляться під загрозу його інтереси, а держава в особі відповідних органів, зобов'язується притягнути винних до кримінальної відповідальності, а також забезпечити профілактику причин та умов подібного роду злочинних діянь. Кримінально-правова політика охорони прав та свобод неповнолітніх – це частина державної політики стосовно молоді (ювенальної політики).

Так, у статті 1 Закону України «Про охорону дитинства» зазначено, що під охороною дитинства варто розуміти систему державних та громадських заходів, спрямованих на забезпечення повноцінного життя, всебічного виховання і розвитку дитини та захисту її прав [1].

Важливим аспектом кримінально-правової політики у сфері охорони дитинства, на думку автора, є доцільність виокремлення Розділу в Особливій частині Кримінального кодексу України, який об'єднував би у собі злочини проти сім'ї та неповнолітніх. Видається за необхідне підтримати позицію вчених, які вважають необхідним визнання відносин, на які посягають злочини проти сім'ї та неповнолітніх, самостійним, окремим родовим об'єктом злочину. Проте це питання у доктрині кримінального права залишається дискусійним.

Варто вказати, що до прийняття чинного Кримінального кодексу України посягання на сімейно-правові відносини належали до злочинів проти особи і знаходилися у Розділі III Особливої частини Кримінального Кодексу. Уже в той період В.О. Навроцький вносив пропозицію виділити в окрему главу злочини проти сім'ї.

На підтвердження висновку щодо необхідності виокремлення родового об'єкта свідчить також аналіз зарубіжного кримінального законодавства, яке передбачає відповідальність за злочини проти сім'ї та неповнолітніх. Адже у кримінальному законодавстві країн Європи, зокрема Іспанії, Польщі, ФРН, Швейцарії наявний окремий розділ – злочини проти сім'ї та неповнолітніх.

Ще одним важливим аспектом кримінально-правової політики щодо охорони дітей, які потребують сімейного влаштування є вдосконалення положень чинного кримінального законодавства у цій сфері, зокрема статті 169 Кримінального кодексу України.

Так, зважаючи на колізії, які існують у сімейному (стаття 216 Сімейного кодексу України) та кримінальному (стаття 169 Кримінального кодексу України) законодавстві щодо понять «посередницька, комерційна діяльність» та «незаконна посередницька діяльність», аналіз правових категорій «посередництва» та «представництва», вивчення

досвіду окремих зарубіжних країн, видається за можливе здійснити заборону вчинення посередницьких дій у диспозиції статті 169 КК України, визначивши при цьому у сімейному законодавстві (статті 216 Сімейного кодексу України), діяльність яких органів, установ, організацій не буде визнаватися посередницькою.

Вважається, що під посередницькими діями щодо усиновлення (удочеріння) дитини, встановлення опіки, піклування, передачі на виховання в сім'ю громадян слід визнавати будь-яке сприяння щодо влаштування дітей на сімейне виховання у тому разі, коли одна особа зобов'язується в інтересах однієї із сторін виконати певні дії.

З огляду на це, необхідно зазначити, що не може розглядатися забороненою посередницька діяльність уповноважених органів державної влади, громадських організацій, благодійних та інших фондів, що співпрацюють з органами державної влади, щодо сприяння особам, які бажають усиновити дитину, не перевищуючи при цьому своїх повноважень та не порушуючи норм законів.

Внесення вищевказаних змін до диспозиції статті 169 Кримінального кодексу України та статті 216 Сімейного кодексу України може стати поштовхом щодо можливості ратифікації Україною Конвенції про захист дітей та співробітництво у галузі міждержавного усиновлення, оскільки діяльність міжнародних агентств з усиновлення є однією з основних причин того, що Україна не ратифікувала зазначену Конвенцію.

Так, до посередницької діяльності не варто відносити діяльність міжнародних агенцій з усиновлення дітей, яка здійснюється на підставі положень міжнародного права, звісно якщо при цьому не відбувається порушення норм вітчизняного законодавства.

З огляду на вищезазначене, варто зазначити, що розроблення Концепції кримінально-правової політики України щодо охорони дитинства, спираючись на наукові висновки, судову практику, міжнародний досвід, дало б змогу визначити концептуальні підходи щодо охорони сімейно-правових відносин від посягань.

Список використаної літератури:

1. Про охорону дитинства: Закон України від 26 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
2. Навроцький В. О. Кримінальне право України. Особлива частина : курс лекцій / В. О. Навроцький. – К. : Знання, 2000. – С. 297.

Ключові слова: дитинство, усиновлення, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, незаконні дії щодо усиновлення, незаконна посередницька діяльність.

Ключевые слова: детство, усыновление, дети-сироты, дети, лишённые родительской опеки, незаконные действия по усыновлению, незаконная посредническая деятельность.

Key words: childhood, adoption, orphans, children deprived of parental care, in relation to adoption, illegal intermediary activity.

БОРОВИК АНДРІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ

*Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука,
професор кафедри кримінального права та правосуддя,
кандидат юридичних наук, доцент,
член-кореспондент Академії економічних наук України*

ЩОДО АНАЛІЗУ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

У сучасному світі за декілька останніх десятиліть ухвалено значну кількість міжнародно-правових (універсальних, регіональних та субрегіональних) документів щодо кримінальної відповідальності та запобігання корупційним кримінальним правопорушенням (далі – ККП). Залежно від дати ухвалення за зростанням, це такі міжнародні документи: Резолюція 34/169 Генеральної Асамблеї ООН «Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку» від 17.12.1979 р.; Дев'ятнадцята (Мальта, 1994 р.), Двадцять Перша (Чеська Республіка, 1997 р.) і Двадцять Друга (Молдова, 1999 р.) конференції міністрів юстиції європейських країн; Міжамериканська конвенція проти корупції, прийнята Організацією американських держав 29.03.1996 р.; Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб від 23.07.1996 р.; Декларація ООН про боротьбу з корупцією і хабарництвом у міжнародних комерційних операціях від 16.12.1996 р.; Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Боротьба з корупцією» від 12.12.1996 р.; Конвенція про боротьбу з корупцією, яка зачіпає посадових осіб Європейських Співтовариств або посадових осіб держав – членів ЄС, прийнята Радою ЄС 26.05.1997 р.; Резолюція (97) 24 Комітету міністрів РЄ «Про двадцять принципів боротьби з корупцією» від 06.11.1997 р.; Конвенція про боротьбу з підкупом іноземних посадових осіб у міжнародних комерційних угодах, прийнята Організацією економічного співробітництва та розвитку 21.11.1997 р.; Угода про створення групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO) від 05.05.1998 р.; Статут Групи держав по боротьбі з корупцією (GRECO) від 05.05.1998 р.; Кримінальна конвенція РЄ про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27.01.1999 р.; Цивільна конвенція РЄ про боротьбу з корупцією (ETS 174) від 04.11.1999 р.; Рекомендація № R (2000) 10 Комітету Міністрів державам-членам РЄ щодо кодексів поведінки державних службовців 11.05.2000 р.; Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р.; Рекомендація Rec 2003(4) Комітету Міністрів РЄ «Про загальні правила боротьби з корупцією при фінансуванні політичних партій та виборчих кампаній» від 08.04.2003 р.; Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (ETS 191) від 15.05.2003 р.; Ком'юніке Європейської комісії щодо комплексної політики Європейського Союзу з протидії корупції від 28.05.2003 р.; Конвенція Африканського союзу про недопущення кору-